

Acta sanctorum

quotquot toto orbe coluntur, vel a catholicis scriptoribus celebrantur, quae
ex Latinis et Græcis, aliarumque gentium antiquis monumentis

Quo dies octavus et nonus continentur

Bolland, Johannes

Parisiis et Romae, 1865 [erschienen] 1866

Caput III. Reliqui Suyskeni labores, virtutes, pius obitus.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72229](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72229)

Ordinis Scriptores vigerat, et ad hunc diem a Guilielmo Cuperio in Commentario Actis S. Dominici prævio ulterius discutienda fuerat remissa. Quæstio autem agitabatur hæc, an S. Dominicus anno 1219 generali Minorum Capitulo, vulgo *Stoearum* dicto, interfuerit, quod adversus negantes Dominicanos Franciscani certum volebant: deinde, fueritne idem Sanctus Dominicanorum parens exemplo S. Francisci excitatus, ut severiorum paupertatem suis præscriberet. Noverat P. Suyskenus, quanta hic opus esset cautela, ne alterutri litigantem parti justam offensionis ansam præberet, neve, quas Cuperus, rem in medio relinquens, expertus fuerat, procellis agitaretur ipse, cui pro munere litigiosi negotii decisio erat demandata. Hinc nihil diligentiae prætermisit, nulli pepercit labori aut studio, ut ex perpensis singularum partium argumentis veritatem, quam, ut prudentem historicum decet, unice investigabat, tandemque statuit, longe probabilius esse, S. Dominicum generalibus Minorum comitiis, quæ tamen illa omnium maxima, *Stoearum* appellata, non fuerint, anno 1218 aut sequenti interfuisse, atque a verisimilitudine minime abhorreere eorum sententiam, qui asserunt, S. Dominicum exemplo S. Francisci motum fuisse, ut acriorem paupertatem in suo quoque Ordine perpetua lege stabiliret.

egit.

28 Reliquæ tres Analektorum Partes ea continent, quæ ad celeberrimam Indulgentiam Portiunculanam, ad statum situmque corporis F. Francisci ejusque Opuscula pertinent. De priori (quæ quoties et quam acriter impugnata fuerit, quotusquisque est, qui ignoret?) tanta accurate per undecim prolixissimos §§ disserit, ut, quid huic expendendæ materiæ adjici prætereat aut possit, aut debeat, nullus perspiciam. Eadem porro solertia, nec minore labore alteram pertractat de Seraphici corporis statu situmque controversiam, toties vel inter ipsos sancti Patris filios vehementer agitatum, nunquam hactenus decisam, nec forte imposterum decidendam, nisi pro pio religioso Hagiographi optato (quod in aditu Lucubrationis vide) inquiratur in locum, in quo sacræ exuviæ certe asservantur, quæque detectæ suo ipsæ aspectu, ab utraque parte stet veritas, disidentes edoceant. Id interim dum fiat, eruditus lectoribus præcipua disceptantium argumenta, eorumque gravitatem mature ponderatam candide proponit, nihil omittens, quod vel pro erecto in pedes sacro corpore et sine ullo fulcro consistente, vel pro eodem in ossa et ci-

neres resolutio, a scriptoribus allegatum invenit. Hæc ubi sine alterutrius partis offensione per 22 paragraphos cumulatisimè æque ac prudentissimè præstitit, palmarem quingentarum circiter paginarum laborem attenta in S. Francisci Opuscula inquisitione concludit. Atque hæc quidem quod aliquantulum tractarim prolixius, reliquos Suyskeni labores tum litterarios, tum alios, virtutesque ac pium e vivis excessum sequenti capite paucis expediam.

CAPUT III

Reliqui Suyskeni labores, virtutes, pius obitus.

Inter Cœlites, quorum propogandæ gloriæ in tertio Octobris tomo P. Suyskenus insudavit, præcipui sunt S. Marcus Papa et B. Adalbero episcopus Herbiopolensis. Duæ imprimis in S. Marco solvendæ difficultates occurrunt; altera circa tempus, quo ad summum Pontificatum fuerit evehctus; altera de Sedis ipsius duratione. Ex utraque autem emergit feliciter, solidis rationibus probans, sanctum Pontificem Romanam Cathedram occupare cœpisse xv Kal. Februarii anno 336, eamque non ultra octo mensium ac viginti dierum spatium tenuisse. Eadem felicitate gravissimam dirimit litem, quæ varias inter Italiæ ecclesias de sancti corporis possessione hactenus fuerat agitata: illud enim in Urbana sui tituli ecclesia asservari Romani contendunt; contra id sibi vindicant Florentini; imo et Montis Amiatini in Hetruria monachi, ac demum etiam Aquileienses hunc penes se thesaurum aut esse, aut saltem aliquando fuisse, ex antiquorum, ut ipsi aiunt, monumentorum fide comprobare nituntur. Elisis autem non sine summo labore posteriorum omnium conatibus, solis prioribus adhaerendum evincit. In B. Adalberone quid potissimum præstiterit, paucis accipe. Antiquum æque ac recentem Beati cultum stabilit, licet illius memoriam apud unum dumtaxat martyrologum celebratam inveniat: examinat dein, quæ ad illustres Beati parentes et cognationem, ad piam in episcopatu Herbiopolensi educationem, ejusque ad hanc ipsam cathedram elevationem spectant, refutans eadem opera Joannem Trithemium, qui Adalberonem ante susceptum pontificatum Benedictini Ordinis monachum, imo et Lambacensis monasterii

Reliqui tom. tertio

ELOGIUM

monasterii abbatem fuisse, in Chronico Hirsaugiensi ad annum 1045 perperam notaverat. Sequitur accurata discussio rerum ab intrepido Præsule tempore Henriciani schismatis fortiter gestarum; ubi in id præcipue pius Scriptor collimat, ut inustam ab aliquibus generoso Antistiti inconstantiae ac timiditatis labem penitus abstergat, probans, tantum abesse, ut nefario Wormatiensis conciliabuli Decreto umquam ex humano metu subscriperit, ut etiam iteratis vicibus e sede episcopali ejici, et in exsilium, cui et feliciter immortuus est, pelli maluerit.

*ac 4 Octobris
contenti Suys-
keni labores,*

30 Tomus hic, totius Operis quinquagesimus, supremos diligentissimi Suyskeni labores exhibet, una, sub qua vivere desiit, excepta de S. Ludovico Bertrando lucubratione, quam, ne in enormem magnitudinem volumen excresceret (Prætermis-
missos ad diem ix Octobris consule) in sequentem diem, quo et sacris quibusdam Fastis inscribitur colique potest, differre visum est. Virginum præ reliquis ac Martyrum gesta virginitatis amans et dolorum, quibus cruciari jam cœperat, patientissimus Hagiographus hic sibi dilucidanda delegit. Harum ætate prima est S. Reparata virgo, Cæsareæ in Palæstina martyrii lauream ante annum vulgaris æræ Christianæ 253, quo eam passam vult Baronius, consecuta. Acta circumferuntur varia, tum soluta, tum ligata oratione contexta, quorum etiam meliora, quibus nimium tribuit Marteneus, sublestæ fidei vitio laborare ostendit. Lectu etiam jucundissima sunt, quæ deinde occasione festivitatum, quas in hujus Sanctæ honorem diversæ Italiæ civitates celebrant, de antiquis Sanctorum festa honorandi ritibus ex probatis auctoribus in medium profert. Eodem Octobris die aliæ coluntur sanctæ Virgines Martyresque, sanctæ scilicet Benedicta, Libaria, Eusebia et 39 ejus Sociæ moniales. In S. Benedicta, quam in agro Laudunensi, non Lugdunensi Segusianorum, martyrio coronatam statuit, pluribus agit de Auriniacensis monasterii, ubi præcipuum cultum obtinet, perobscuris primordiis, illiusque ætate ac primis inquilinis. Translatum illuc incerto tempore, nec sine prodigiis adjunctis, quæ una cum Actis, tribus post martyrum seculis in Sanctæ tumulo repertis scilicet, ad fabulas relegat, sanctæ Martyris corpus perpetuo ibi cultu gavisum, neque adeo apud Ruricurtenses in Bellovacensi agro canonicos Regulares asservatum fuisse, manifestum efficit. Anonymus quidam, ad faciendam fidem minime idoneus, pluribus post S. Libariæ passionem seculis Vitam ejus tot fabulis conspersam,

tot infectam nugis in lucem protulit, ut ab ea edenda omnino sibi abstinendum Suyskenus merito judicavit. De SS. Eusebia abbatisa et 39 Sanctimonialibus VV. MM. omnes silent martyrologi, earumque memoria apud solum Arturum a Monasterio in Sacro Gynæceo celebrata reperitur: antiquam tamen illarum venerationem apud Massilienses dudum ante, quam annuo ritus duplicis Officio coli permissæ sint, celeberrimam fuisse, ex Guesnayo aliisque evincit. Atque hæc quidem pauca, omissis pluribus, de postremis P. Constantini scriptis delibasse sufficiat. Quid præterea ad propagandum Sanctorum cultum contulerit, quot labores ad rem nostram promovendam subierit, quis pro meritis valeat enarrare.

31 Per plures annos id ei negotium datum est, ut singulis in tomis Sanctos in ordinem digereret; suum omnibus, quo Operi inserendi essent, assignaret diem, statueretque, quinam aut ob probatum non satis cultum omnino omittendi, aut alia de causa ad dies alios essent referendi. Qui porro labor, utut pauciores in Opere paginas impleat, quam impigrum studium, quantam judicii maturitatem requirat, quis eruditorum est, qui ignoret? Volvendi nempe revolvendique sunt sæpius innumeri pene tum editi, tum manu exarati codices, ut apta cuique addi ratio possit, ob quam vel ad aliud rejiciatur tempus, vel penitus prætermittatur. Norunt pariter litterarum periti, quantopere curiosi lectoris commodo subserviant annexi Operibus Indices accurati: noverat id certe Suyskenus, dum primus ipse Indices, quos Historicos dicunt, exactiore ac pleniore methodo contexendos edendosque curavit. Enumeratis hactenus litterariis ejus laboribus, quantam sibi apud bonos omnes et Sanctorum gloria studiosos laudem comparavit, ignorare non possunt, quibus ii cogniti sunt atque perspecti. Aliis quoque titulis laboriosissimi Viri memoria perpetuo apud nos vivet ac vigebit. Ut enim nihil dicam de gesta ab eo annis pluribus rei nostræ domesticæ cura et administratione utilissima; nihil de vigilantibus sollicitudine, qua pro Operis nostri Museique fama sarta tecta servanda usque desudavit; sola supellex nostra litteraria, ejus curis summopere aucta, quam gratam nobis reddit, reddetque imposterum solertissimi Hagiographi recordationem! Enimvero quanto ei res ista sudore, quot vigiliis ac molestiis constitit, dum anno MDCCXXI et sequenti Galliam, Italiam, Germaniam ac Hungariam peragravit, bibliothecas, ad quas aditus patebat, diligenter perscrutans, describensque

*aliquæ ab eo
pro re nostra
suscepti,*

describensque permulta, quæ perficiendo de Actis Sanctorum Operi utilitatis quidquam collatura censeret? Adderem hic, quam honorifice passim a viris principibus ac litteratis omnibus in peregrinatione ista fuerit habitus; quot quantaque benevolentiae et amoris indicia tum Viennæ in Austria Augustissima Romanorum Imperatrix Maria Teresia (quam ut Deus ad æternam laborum vere Apostolicorum mercedem sero admodum evocet, indesinenter precamur) tum in urbe Romana Benedictus XIV plus vice simplici ei exhibuerint: hæc, inquam, aliaque huc facientia, prolixiore narratione prosequer, nisi ea lectori sufficienter scirem exposita in Elogio, quod de P. Stilingo, Suyskeni in hoc itinere socio, concinnatum ac primo Octobris tomo præfixum reperitur.

virtutes itidem,

32 Habes, erudite lector, egregios sane pro Sanctorum gloria a P. Constantino per sex et viginti annos exantlatos labores: nunc, quam sedulo tot etiam inter curas perfectioni propriae, efformandisque in se dignis viro religioso moribus nunquam non invigilaverit, paucis accipe. Commemorandum imprimis venit, quod in P. Suyskeno ad extremum usque spiritum observatum est, constans sedulumque Orationis studium, ac peculiaris cum Deo Sanctisque familiaritas. Hinc summo mane lecto se proripere et ad cœlestium rerum contemplationem, per horam integram protrahendam, convolare ut ad epulum solebat, non prius inde recedens, quam gratissimum ad aram faciendi tempus adesset. Quam vero singulari prorsus reverentia ac religione rem sacram perageret, pronum erat colligere ex pia vultus compositione, ex modesta reliqui corporis gravitate, ex lenta denique distinctaque singulorum verborum pronuntiatione, quibus et suam in Eucharisticum Deum nutriebat pietatem, et præsentium animos ad similes venerationis affectus fortiter simul ac suaviter pelliciebat. Ea erat in persolvendo sacerdotali penso accuratone, ut destinatum singularum partium recitationi tempus re nunquam alia interromperet. Pro singulari, quo in Deiparam Virginem ferebatur, amore indies illius sertum (Rosarium dicunt) Horis Canonicis adiciebat, solitus præterea, ut tantæ Matris favorem sibi conciliaret, in festivitatum ejus pervigiliis aliquid diebusque quæbbatinis a consueta refecione rescindere atque alia etiam maceratione corpus affligere. Neque minore illos e Cœlitibus, quos sibi patronos delegerat, veneratione prosequeretur, quorum amplificando cultui non vigiliis modo laboremque plurimum, sed et sumptus non exi-

guos aliquando impendit. Qua sane in Divos religione biennio ante mortem acutissimis calculi doloribus liberari, se promeritum credidit, cum invocata S. Liborii ope lapillos aliquot et calculosæ materiæ plurimum absque ullo fere cruciatu felicissime eiecit.

33 Ex interrupto nunquam cum Deo ^{quibus maxime} Sanctisque commercio quantum virtutum cumulum Vir pius collegerit, etsi solus ille penitus noverit, a quo æterna mercede jam pridem donatum confidimus; iis tamen, quibus potissimum exemplo nobis et admirationi fuit, supersedere omnino non licet. Prima hic occurrit votorum, quibus se Deo æternum obstrinxerat, observatio tam accurata, ut nullus eo paupertati addictior, nullus ad capessenda Superiorum jussa alacrior, nullus servandæ castitati magis videretur intentus. Totus cubiculi ornatus, tota supellex erat exigua Servatoris e cruce pendens effigies, Deiparæ Divinum lactantis puerum imago et confectum e cera sacrum numisma. Moderatorum mandata, imo et nutus ea alacritate prævenire studebat, qua major vel in religionis tirone exoptari vix posset. Hinc et eorum tam fuit usque reverens, ut, si cum eis agendi urgebat necessitas, non virum plurimis naturæ dotibus insignem, sed abjectum homuncionem illis adstare dixisses. Quid dicam de conservandæ virtutis angelicæ sollicitudine indefessa? In hac vel levissimum non dicam nævum, sed vel nævi umbram horrebat, ut colligere est ex oculorum custodia, fuga otii, locutione circumspecta, flagellis catenulisque, in cubiculo ejus reperiis: quibus omnibus id conabatur assequi, ut ne caro adversus spiritum insoleresceret. His adde perpetuum religiosissimi Viri studium, quo minimas etiam Instituti sui Regulas exactissime observare conitebatur.

34 Atque ut præclaras hasce et homine ^{excelluit.} religioso dignas virtutes conservaret, ad perfectam animi demissionem, seu humilitatem, quæ, si Patrum testimoniis fides, virtutum omnium et parens, et custos est, pertingere totis viribus adlaborabat, et pertigit feliciter. Enimvero incredibilis fuit in P. Constantino sui despicientia, qua non æqualis modo, sed inferioris etiam conditionis hominibus se subicere; suum aliorum iudicio frequenter posthabere; de se rebusque suis modeste loqui consueverat. Quæ præsertim in eo virtus enituit, dum, erepto e vivis Stilingo, adigi vix potuit, ut rei nostræ domesticæ curam, cui sustinendæ impares sibi humeros Vir modestus aiebat, in se tandem susciperet. Hinc etiam erat in accusandis puniendis-

que

ELOGIUM

que propriis defectibus censor rigidissimus, in perferendis alienis patientissimus et ad illatas sibi injurias condonandum promptissimus. Eodem e fonte mirabilis illa profluebat affabilitas et comitas amabilis, ob quam tum domesticis omnibus, tum, qui vel semel cum placidissimo viro egerant, externis, in deliciis erat. Solent præterea, quorum in animis hæc virtus egit radices, egregii fraternæ caritatis, quæ, testante Apostolo, perfectionis est vinculum, esse cultores. Id certe in P. Suyskeno manifestissime patuit: nihil enim erat illi antiquius, quam neminem dicto factove lædere, aliorum animos, quoquo modo poterat, sibi conciliare, omnium servire commodis et studiis obsequi. Atque his quidem, aliisque numero bene multis, quas, ne lectorem fatigem, tacitus prætermitto, virtutibus probe instructum supremus morbus ac mors ipsa nimium mature, si annos; si vero merita spectes, sat sero occupavit

piusque obitus exponuntur.

35 Difficili omnino ac diuturna cum ægritudine conflictandum Viro patientissimo fuit. Enimvero altero ante mortem anno nephriticis doloribus utcumque solutum alii deinde morbi invaserunt; capitis nempe frequentes vertigines, molesta urinæ exoneratio, summa ad laborem minimum respirandi difficultas, ac, qui malorum omnium caput fuisse creditur, accrescens e noxiis humoribus malignus tumor, quem artis medicæ periti Schirrum appellant. Adhibita continuo, quotquot profutura videbantur; humana remedia; sed

absque fructu. Successit dein dirus pertinaxque hydrops, qui Virum, quem scribendis Sanctorum Actis plures etiamnum annos parem fore sperabamus, ab omni penitus labore et studiis Hagiographicis removit. Dura quidem homini propagandæ Cœlitum gloriæ cupidissimo necessitas; Suyskeno tamen, qui jam pridem supremi Numinis beneplacito totum se commiserat, minime molesta. Interim crescente indies mali pertinacia, omnemque tum medicorum, tum chirurgorum eludente operam, de instanti mortis periculo edocetur æger, unaque, ut postremis morientium Sacramentis suscipiendis se præparet, admoneatur. Nihil immutata P. Constantini ad hunc nuntium constantia, nihil vultus animusve turbatus: sed, arcessite, inquit, cui de peccatis confiteri assuevi, peractaque confessione facite, ut quantocyus Divino refectus Epulæ, sacroque infirmorum oleo inunctus supremam cum morte lactam generose sustineam. His munitus subsidiis mortem exspectabat intrepidus, dum iv Kal. Julii, ipso SS. Apostolorum Petri et Pauli pervigilio, vehementi adeo correptus est febris, ut octava circiter post prandium hora commendatam sæpissimè inter tenerimos affixi cruci Servatoris imaginis amplexus Deo Sanctisque animam placidissime, uti vixerat, exhalarit, annos natus xvii, quorum sex et viginti amplificandæ Cœlitum gloriæ impendit, ad quorum æternam beatamque Societatem receptum, merito confidimus.

